

ROC CASAGRAN

ARA QUE ESTEM JUNTS

Una història de guerra, exili i innocència

labutxaca

Roc Casagran

Ara que estem junts

Columna

Barcelona

La primera edició d'aquesta obra va publicar-se
a Columna l'any 2012

Primera edició en aquest segell: juny del 2014

© Roc Casagran, 2012

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.,
labutxaca

Fotocomposició: Víctor Igual

Impressió: Liberdúplex

DIPÒSIT LEGAL: B. 6.890-2014

ISBN: 978-84-9930-859-3

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de
l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació
pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa
a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro
(Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si
necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra
(www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

Un artista i un animal

Ara que estem junts, Tian, ara que per fi estem junts, després de tants i tants anys, ara ja et puc dir que tu vas ser el fill preferit de la mare. Ho vas ser sempre, i potser fins i tot va ser just, segurament per aquella inclinació de les persones de voler protegir el més dèbil (perquè tu eres el dèbil de tots dos), potser perquè tu tenies una sensibilitat i una tendència a la poesia que jo mai no vaig entendre, potser perquè jo, a l'hora de l'esbarjo, preferia jugar a pilota o estomacar-me amb els altres companys, mentre que tu t'estimaves més seure en un racó i contemplar el món en silenci. I això, la mare, ho trobava entranyable.

—M'ha sortit un fill artista, i un altre, animal! —vaig sentir-li dir algun cop.

Sàpigues, però, que no per això vaig estimar-te menys. Sí, tu eres el protegit de la mare, però, de reüll, jo també t'intentava defensar i posar-te a recer dels perills d'aquell temps, que no eren altres que els insults i els malnoms que podrien haver-te dirigit la resta de les criatures que ens envoltaven. Jo era alt i fort, el líder natural de la clas-

se, el graciós, el nen que es miraven les nenes. Tu eres l'estrany, el callat, el bessó del Tòfol, l'últim a ser escollit si calia fer equips per jugar a futbol (algun cop en què no havies tingut més remei que jugar).

Hauries estat una presa fàcil, amb aquelles cametes, aquell pit enfonsat, aquella cara xuclada i aquells ulls estràbics, que l'un mirava a Terrassa i l'altre al cap de Creus o més enllà. Però, a l'escola, mai ningú no et va posar la mà al damunt. Eres el meu germà i a cap company no li va passar mai pel cap mofar-se de tu... Sabien que un moviment així els hauria enfrontat amb mi. I jo, ja ho saps, era l'animal (que deia la mare), un animal ferotge contra qui ningú no es volia barallar a la selva de la infantesa (més endavant vaig descobrir que la vida sencera n'és una, de selva).

Abans de néixer ja ens vam veure obligats a compartir espais. A la panxa de la mare, n'estic segur, a mi em degué tocar el racó més gran, et devia robar el menjar, devia rebre les carícies dels parents i amics que volien tocar el bony que duia a l'estómac la mare (sí, tots comencem sent un bony!), però les cançons que taral·lejava ella segur que les escoltaves més aviat tu, que jo sempre he estat una mica dur d'orella per a la música.

Jo vaig sortir d'aquell cau minuts abans que tu, i diuen que era preciós, que de seguida vaig somriure i que em vaig agafar al pit sense problemes. En canvi, amb tu van patir molt, vas estar unes quantes setmanes que no sabien si viuries o no, de tan poca cosa que eres, que ni tan sols gosaves plorar, segons el pare perquè eres un nyicris, segons la mare perquè no volies molestar, que sempre t'ha agradat passar desapercbut.

Jo, és clar, vaig ser el primer de dir unes paraules, el primer de caminar, el primer d'aprendre a anar amb bi-

cicleta, el primer de rebre un clatellot del professor, el primer de suspendre una assignatura. Però malgrat això, malgrat que era maldestre al col·legi, m'enduia les floretes de la família: «Oh, quins ulls més bonics que té, el Tòfol, i mira que és alt, eh? S'assembla a son pare!». Per a tu, els comentaris eren uns altres:

—I ja menja, el Tian?

I la mare sempre contestava:

—És un vailet generós... deixa el menjar per a son germà...

—Voleu dir que no li caldrien unes ulleres?

—Ulleres? Total, pel que s'ha de veure... —La mare sempre havia tingut un punt de sarcàstica.

Jo mai no vaig entendre si s'havien de veure gaires coses o no, però tinc ben clar que, posats a triar, preferia ser alt i fort i guapo i tenir bona vista, i no ser aquell enfilall d'ossos a qui la mare explicava contes abans d'anar a dormir mentre jo, al llit del costat, ja feia estona que clapava amb un son profund, cansat de no parar quiet en tot el dia, i perquè tenia ganes que fos l'endemà, i sortir al carrer amb els amics que em venien a buscar i demanaven per mi, i no pas per tu. Jo era una bona companyia per a ells; tu, una càrrega, perquè no sabies enfilar-te als arbres quan fèiem cabanyes, perquè no t'atreves a tirar pedres als gats, perquè si engegàvem a córrer sempre eres l'últim d'arribar.

M'imagino que si ens poséssim a rememorar infanteses, els teus records i els meus serien força diferents. Però no dubto que tots dos destacàriem un moment: un vespre rúfol de juliol de l'any 1936 en què el pare va arribar de la fàbrica, a l'hora de sopar, ens va fer seure a tots a taula (a tu, a la mare i a mi) i ens va dir:

—Uns quants militars s'han aixecat contra la República.

La mare va abaixar la mirada cap al plat de sopa i va callar. Tu, és clar, tampoc no vas dir res. Jo sí. Jo vaig alçar tot el meu cos d'homenet d'onze anys acabats de fer i vaig cridar:

—Visca la República!

Al pare se li devia posar la pell de gallina i devia estar orgullós de mi i d'aquell rampell estrambòtic, però ell era un home dur poc avesat a mostrar els sentiments i va continuar la seva explicació. I l'explicació no era altra (ho vam comprendre amb el pas dels dies i dels mesos) que havia esclatat la guerra, que uns militars s'havien revoltat i que ara tocava lluitar a favor de la llibertat.

Tu vas tossir una mica perquè ja començaves a tenir problemes respiratoris, la mare va plorar sense que es notés gaire, el pare va posar la ràdio i anava i venia pel pis sense fer ben bé res, i jo em preguntava si aquella nit, al conte que t'explicaria la mare, també hi hauria fades i prínceps i tots aquells éssers fantàstics, o si potser, per fi, la història seria de veritat, i hi hauria pistoles i morts i guerra.

Perquè a casa i al país, sense que ningú ho hagués demanat, sense que n'acabéssim de ser conscients, havia entrat la guerra i tot estava a punt de canviar.